

POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie ze skargi M.C.

przy udziale Skarbu Państwa Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu o sygn. VI ACa 1124/23 toczącym się przed Sądem Apelacyjnym
w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 29 sierpnia 2024 r.,

oddala skargę.

Marek Dobrowolski Maria Szczepaniec Krzysztof Wiak

UZASADNIENIE

M.C. (dalej: „skarżący”), zastępowany przez r. pr. K.O., w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z 18 kwietnia 2024 r. (data prezentaty biura podawczego) wniósł o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt I ACa 1124/23, (2) wydanie sądowi rozpoznającemu przedmiotową sprawę zalecenia rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia oraz wyznaczenia terminu rozprawy w sprawie w ciągu maksymalnie 3 miesięcy od dnia wydania postanowienia, (3) zasądzenie od Skarbu

Państwa na rzecz powoda kwoty 5000 zł, (4) zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że akta wraz ze złożonymi apelacjami wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 24 kwietnia 2023 r. W dniu 10 października wpłynął do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia, jednak pomimo mailowej prośby o jego rozpatrzenie, do dnia wniesienia skargi nie został on rozpoznany. Podkreślono, że pomimo upływu roku od wpłynięcia akt wraz z apelacjami do Sądu, nie zostały doręczone odpisy apelacji złożonych przez strony, jak również nie został wyznaczony termin rozprawy.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej. W uzasadnieniu wskazał, że wbrew zarzutom podniesionym w skardze na przewlekłość, Sąd Apelacyjny podejmował czynności systematycznie i adekwatnie do stanu sprawy. Podniesiono, że w sprawie rozpoznano wniosek o zabezpieczenie oraz wyznaczono termin rozprawy na 19 listopada 2024 r. Tym samym podjęte zostały czynności, które zmierzają do rozpoznania i prawomocnego zakończenia sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej – ustawa lub ustawa o skardze na przewlekłość postępowania), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość postępowania nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzeczniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłości postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, *Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni przeciwko Włochom; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Zauważyć należy, że akta przedmiotowej sprawy wraz z apelacjami stron wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 24 kwietnia 2023 roku. Dokonano losowania sędziego referenta (SSA Marcin Strobel) i w dniu następnym sprawa została zarejestrowana pod sygn. VI ACa 1124/23. O osobie sędziego referenta

pełnomocnicy stron zostali powiadomieni pismami z 17 maja 2023 r. W dniu 10 października 2023 roku do sądu wpłynął wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2023 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie udzielił powodowi zabezpieczenia roszczenia o ustalenie poprzez wstrzymanie spłaty dalszych rat kredytu wynikających z umowy. Odpis postanowienia doręczono pełnomocnikom stron 7 maja 2024 roku. Na to postanowienie zażalenie wniosła strona pozwana 20 maja 2024 roku. Zarządzeniami z dnia 5 sierpnia 2024 roku wezwano pełnomocników stron do sprecyzowania wartości przedmiotu zaskarżenia w związku z wniesionymi apelacjami oraz skierowano sprawę na posiedzenie w celu zbadania dopuszczalności zażalenia. Natomiast zarządzeniem z dnia 6 sierpnia 2024 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na 19 listopada 2024 roku, o czym powiadomiono pełnomocników stron.

Powyższe wskazuje, że wszystkie czynności w niniejszej sprawie były podejmowane bez zbędnej zwłoki. Wprawdzie czas oczekiwania na rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym jest znaczny, niemniej nie nosi on znamion rażącej przewlekłości. Sąd Najwyższy nie dostrzega w świetle powyższego w działaniach Sądu Apelacyjnego w Warszawie znamion przewlekłości. Opisany wyżej przebieg postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie prowadzi do wniosku, że zostały podjęte niezbędne czynności, zmierzające do zapewnienia prawidłowego biegu rozpoznawanej sprawy.

Mając zatem na uwadze przedstawiony powyżej przebieg postępowania apelacyjnego stwierdzić należy, iż czas trwania postępowania w sprawie nie jest nadmierny. Nie jest więc uprawnione twierdzenie skarżącego, że Sąd Apelacyjny w Warszawie prowadził sprawę w sposób przewlekły. Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, istotę prawa do sądu należy wiązać raczej z rzetelnym rozpatrzeniem sprawy, a nie z szybkim rozpatrzeniem sprawy – w tym sensie, że nie zawsze szybkie rozpatrzenie sprawy idzie w parze z rzetelnością jej rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., III SPP 27/06). Z tego względu w analizowanym przypadku brak natychmiastowego rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy nie może *per se* uzasadniać stwierdzenia przewlekłości postępowania. Powyższe oznacza więc

brak podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Marek Dobrowolski Maria Szczepaniec Krzysztof Wiak

M.L.

[ms]